

علامه طباطبائی اثر مستقلی در فلسفه سیاسی دارد/مقاله ولایت و زعامت

علامه طباطبائی علاوه بر اینکه در آثار خود، به تناسب تحلیلهایی با ماهیت فلسفه سیاسی ارائه کرده، در آثار خود اثر مستقلی در موضوع فلسفه سیاسی با نام مقاله ولایت و زعامت دارد.

علامه طباطبائی علاوه بر اینکه در آثار خود، به تناسب تحلیلهایی با ماهیت فلسفه سیاسی ارائه کرده، در آثار خود اثر مستقلی در موضوع فلسفه سیاسی با نام مقاله ولایت و زعامت دارد.

حجت الاسلام والمسلمین احمد رضا یزدانی مقدم عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد جایگاه فلسفه سیاسی در آرا و اندیشه ها و آثار علامه طباطبائی گفت: برخی آثار علامه طباطبائی، در باب فلسفه سیاسی است و خود او هم التفات به مطلب داشته است؛ گرچه به جای تعبیر فلسفه سیاسی از فلسفه اجتماعی اسلام یاد می کند.

وی افزود: تفاوت فلسفه اجتماعی و فلسفه سیاسی در محوریت داشتن یا نداشتن موضوع حکومت است. گذشته از متن مقاله ولایت و زعامت، عنوان آن هم نشان می دهد که موضوع اصلی مقاله همانا حکومت است. بنابراین، بنا بر تعریف، مقاله ولایت و زعامت، مقاله ای با ماهیت فلسفه سیاسی است.

یزدانی مقدم در ادامه سخنانش اظهارداشت: در آثار و متون فلسفه اسلامی و فلسفه سیاسی اسلامی، دو اصطلاح «فلسفه سیاسی» و «فلسفه اجتماعی» معادل یکدیگر به کار رفته&zwjz&nd. نک: ابونصر محمد فارابی، التنبیه علی سبیل السعادة، جعفر آل یاسین، ص ۷۳-۷۷. و همو، التوطئة، مندرج در المنطق عند الفارابی، رفیق العجم، ص ۵۸-۵۹. و همو، الملة، محسن مهدی، ص ۵۲-۵۴. و همو، احصاء العلوم، عثمان محمد امین، ص ۶۷. و همو، تحصیل السعادة، جعفر آل یاسین، ص ۷۹ به بعد. و همو، فصول منتزعة، فوزی متری نجار، ص ۳۰ و ۳۹ و ۴۲ و ۴۳.

وی در ادامه سخنانش تصریح کرد: علاوه بر این مقاله، در مواضع متعدد از تفسیر المیزان، متعرض موضوع حکومت و ماهیت آن و حکومت در اسلام و ویژگی های آن شده است. برای نمونه المیزان، ج ۳، ص ۱۴۴-۱۴۹. ج ۴، ص ۹۲ - ۱۳۳. بدین ترتیب، این دست مباحث علامه طباطبائی هم از ماهیت فلسفه سیاسی برخوردارند.

این استاد حوزه و دانشگاه بیان کرد: شاید لازم به توضیح نباشد که لزوماً هر گونه پژوهش در باب حکومت، فلسفه سیاسی نیست و ممکن است تحت عنوان اندیشه سیاسی قرار بگیرد. تفاوت فلسفه سیاسی و اندیشه سیاسی در ارجاع یا عدم ارجاع به مبانی فلسفی است. با توجه به این نکته و ارجاع تحلیل ها و پژوهش های علامه طباطبائی به مبانی فلسفی، ناگزیر مباحث علامه طباطبائی تحت عنوان فلسفه سیاسی قرار می گیرد.

وی تأکید کرد: بنابراین علامه طباطبائی، در آثار خود، اثر مستقلی در موضوع فلسفه سیاسی با نام مقاله ولایت و زعامت دارد. علامه طباطبائی، در آثار خود، به تناسب تحلیلهایی با ماهیت فلسفه سیاسی ارائه کرده است. نمونه: مواضع یاد شده در المیزان.

یزدانی مقدم گفت: علاوه بر موارد بالا، از جهت دیگری نیز ممکن است که از فلسفه سیاسی علامه طباطبائی یاد کنیم و آن فلسفه سیاسی مستنبط از آثار علامه طباطبائی است. با توجه به بندهای گذشته ضرورتی ندارد که فلسفه سیاسی به این معنای اخیر را منظور داشته باشیم و از فلسفه سیاسی مستنبط از آثار علامه طباطبائی می توانیم به عنوان مطالعه و پژوهش در فلسفه سیاسی علامه طباطبائی یا تدوین و گسترش آن یاد کنیم.